

Kanonställningen på Rådhusgatan i Vasa var den första som de vita erövrade.

Bilddokumentär från ofärdsår

RECENSION BÖCKER

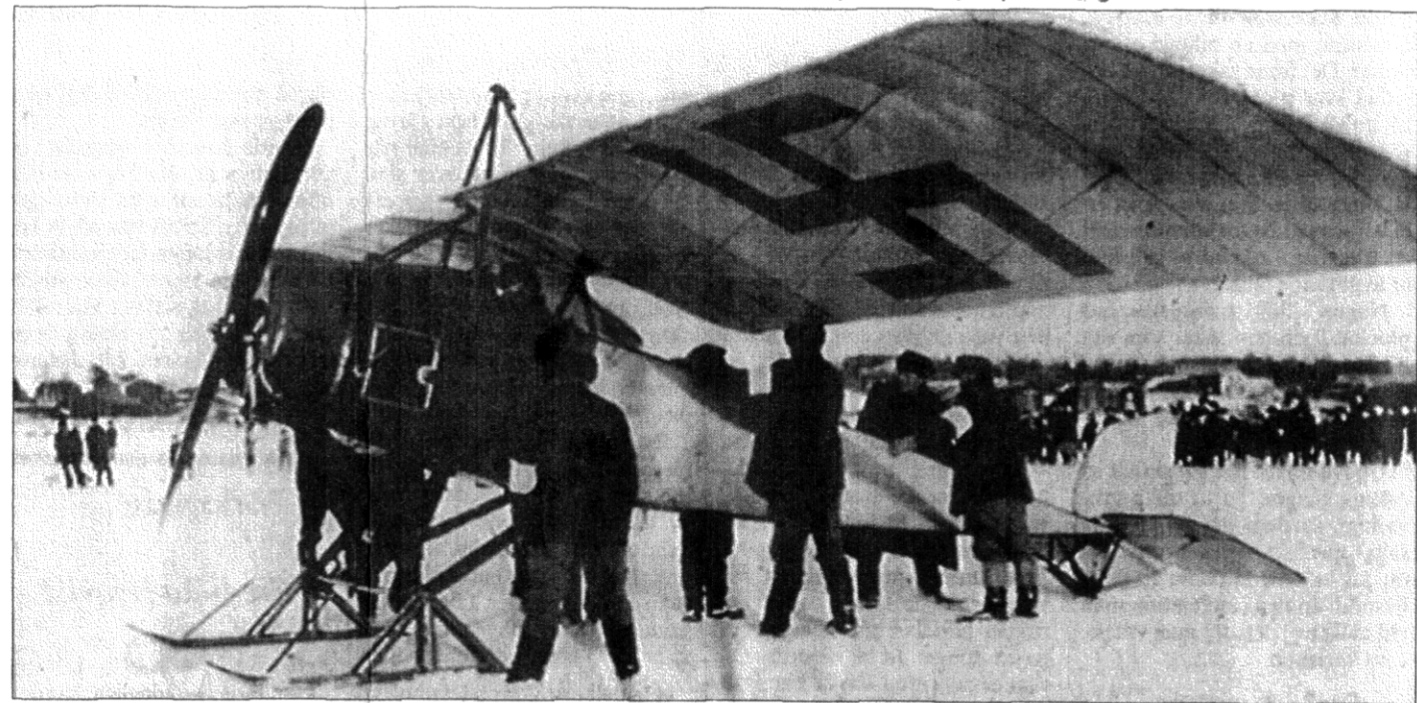
Kvarkens folk. Människor och händelser 1900–1918

Mary-Ann Gröhn
Litorate

▼ Mary-Ann Gröhn är tillbaka på bokmarknaden med en ny Kvarkenbok: "Kvarkens folk. Människor och händelser 1900–1918". Kvarkens folk är ett bildverk som ansluter sig till Gröhns två tidigare böcker "Det hände

vid Kvarkens stränder" och "De tysta skotten vid Kvarken".

Fotografierna är i svartvitt, både ateljébilder och amatör-foton, kvaliteten varierar. Om-brytning och layout är tilltalande, särskilt i början av boken med unga aktivister, bilder från Sibirien och presentationen av lokala ledande män och kvinnor inom det aktiva motståndet i landskapet. Sedan följer skyddskårerna, lotsarna, avvapningen av de ryska garnisonerna 1918, inbördeskriget-brödrakriget, ur

Greve Erik von Rosen flög till Vasa och skänkte ett aeroplan till skyddskåren den 6 mars 1918.

de vitas perspektiv, och jägarna i Tyskland och deras återkomst via Österbotten. Havet är alltid nära när vapen smugglas och människor, från ryska revolutionärer och flyktingar till jägare på väg ut ur landet eller på hemliga uppdrag i hembygden.

Aktivisterna med ledande män som redaktör Edvin Sundqvist och hovrättsrådet Harald Boucht i Vasa, fabriker K J von Essen i Jeppo eller prosten A R Hedberg i Korsholm, hörde till ett landsomfattande nätverk som

också hade utländska "kontor" i Stockholm och Berlin och som representerade Finland på möten där de ryska randfolken och den ryska oppositionen kom samman. Med polacker och balter planerade man vad som skulle ske när det ryska kejsardömet fått sin dödsstöt genom revolutionen. Aktivisterna hade ett militärt program men ingen socialpolitik. Vapeninköpen finansierades delvis med japanska pengar, Japan var Rysslands huvudfiende i Asien. Den tyska

hjälp till Finlands regerings-trupper 1918 var ändå betydligt större, liksom hjälpen från Sverige. Men tyskar och rikssvenskar hade varit med om att förbereda Lenins återkomst till Ryssland. Också han kom via Österbotten – med tåg via Haparanda och Torneå!

Några smärre anmärkningar till sist: (Överste Bertel (Napoleon) Winells namn (sidan 100) är fel stavat. Han var son till en österbottensk lärare i Kyrkslätt och blev senare generalmajor

och Mannerheimriddare. Den olycksalige greven Hamilton (sidan 107) saknar förnamn. Han dog redan 1919. Att kalla "festkvällen" i Jakobstad "ett dödligt fyrverkeri" är att ta i. Inte sköt man raketer i fyllan utan människor. På bild 2 (sidan 127) är samtligare jägare Vöråbor och kan identifieras. I "Rågens rike" lyckades jägarvårningen. Jeppo var inte så långt borta och prostens ord var Kaiserns ord, ville man tro.

GUNNAR HÅRD